

5.05.2024 р.).

3. Машовець М. А., Науменко М. С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. Молодий вчений. 2018. № 8.1. С. 80-84. URL : <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25054/> (дата звернення 5.05.2024 р.).

4. Чута І. Г. Комунікаційна взаємодія у сім'ї: психологічний аналіз. Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 грудня 2023 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. С. 203-206.

Мирослава МАРЧУК,
курсант Криворізького
навчально-наукового інституту
Тетяна ДАЦЮК,
доцент соціально-гуманітарних
та загальноправових дисциплін
Криворізького навчально-
наукового інституту Донецького
державного університету
внутрішніх справ, к. і. н., доцент

ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року життя України змінилося назавжди. Цього дня Російська Федерація розпочала повномасштабне вторгнення на територію нашої держави. З метою забезпечення обороноздатності країни, захисту прав та свобод громадян, а також мінімізації негативних наслідків воєнної агресії, в Україні було введено воєнний стан. Ця подія значно вплинула на всі аспекти життя українського суспільства, зокрема на законодавство. Зміни торкнулися різних сфер життя, від економіки та соціальної сфери до прав людини та свободи слова.

Тож, воєнний стан – це спеціальний правовий режим, який вводиться в Україні або в окремих її регіонах у випадку збройної агресії або загрози нападу, що загрожує державній незалежності, територіальній цілісності України. [1]

Цей режим передбачає надання відповідним органам влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та місцевому самоврядуванню необхідних повноважень для відвернення загрози, захисту від збройної агресії та забезпечення національної безпеки. Вона також передбачає тимчасове обмеження конституційних прав та свобод громадян та прав юридичних осіб, які зумовлені загрозою, зазначаючи строк їхньої дії. [1]

Умови воєнного стану вимагають не лише обмежень, але й адаптації

законодавства для забезпечення ефективного функціонування країни в умовах кризи.

Основні напрямки змін законодавства України в умовах воєнного стану:

1. *Військова сфера:* введення правового режиму воєнного стану, розширено повноваження військового командування, встановлені мобілізаційні заходи, забезпечено соціальні гарантії для військовослужбовців та їх сімей. [1]

2. *Соціальна сфера:* розширення соціальних виплат і програм допомоги для постраждалих від війни, спрощення процедур отримання соціальних послуг, забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. [2]

3. *Кримінально-правова сфера:* запровадження кримінальної відповідальності за колабораціонізм та інші злочини, пов'язані з війною, посилення покарання за державну зраду, шпигунство та диверсії, розширення повноважень правоохоронних органів. [3]

4. *Гуманітарна сфера:* забезпечення правового режиму гуманітарної допомоги, запровадження заходів щодо захисту цивільного населення. [4]

Воєнний стан завжди супроводжується не лише воєнними діями, але і значними змінами у законодавстві країни. В Україні, як і в інших країнах, воєнний стан породжує серію негативних змін, які мають важливі наслідки для суспільства.

1. *Обмеження прав та свобод:* встановлення комендантської години, запровадження спеціальних режимів роботи об'єктів критичної інфраструктури, розширення повноважень правоохоронних органів, обмеження свободи слова та доступу до інформації. [1]

2. *Погіршення економічної ситуації:* введення державного регулювання цін, спрощення процедур державних закупівель, надання податкових пільг та інших стимулів для підтримки бізнесу (може призвести до несправедливої конкуренції та втрат державних доходів).

3. *Соціальні проблеми:* збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, збільшення рівня безробіття, погіршення психологічного стану населення.

Зміни в законодавстві в умовах воєнного стану можуть мати значний вплив на всі сфери життя українців, від особистих свобод до економічного благополуччя. Ці зміни відчуваються у різних сферах, таких як:

1) *Економічна сфера:* втрата роботи та зниження доходів, зростання цін та інфляція, обмеження доступу до товарів та послуг, посилення державного регулювання.

2) *Соціальна сфера:* збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, зростання рівня бідності, погіршення умов життя, зростання соціальної напруги.

3) *Психологічна сфера:* стрес, тривога, страх, депресія, посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).

Умови воєнного стану в Україні від 24 лютого 2022 року призвели до

значних змін у законодавстві, що спрямовані на забезпечення обороноздатності країни, захисту прав та свобод громадян, та мінімізації негативних наслідків воєнної агресії. Ці зміни охоплюють різні сфери життя, включаючи військову, соціальну, кримінально-правову та гуманітарну сфери.

Введення воєнного стану призвело до обмежень прав та свобод громадян, розширення повноважень військового командування, а також до запровадження соціальних програм допомоги та гарантій для постраждалих від війни. Однак, разом з цим, негативні зміни також включають обмеження свободи слова, погіршення економічної ситуації та соціальні проблеми, такі як збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб та зростання рівня бідності.

Вплив цих змін на життя українців є нерівномірним і найбільше страждають ті, хто проживає у зонах бойових дій, стали внутрішньо переміщеними особами, втратили близьких або мають важкі психічні травми.

Список використаної літератури

1. Указ Президента України №64/2022. Про введення воєнного стану в Україні. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 30.12.2023. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 1, ст.1 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.
3. Кримінальний кодекс України: за станом на 28.03.2024. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 25-26, ст. 131.
4. Про гуманітарну допомогу: Закон України від 23.01.2024. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1999, № 51, ст.451. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>.

Karina MYRHORODSKA

Cadet of Education of Scientific
Institute of Law and Training
Specialist for National Police Units
(Group DR—242)

Tetiana PAKULOVA

Assistant professor of the Department
Ukrainian Studies and Foreign
Languages of Dnipro State
University of Internal Affairs

LEARNING AND DEVELOPMENT ACROSS THE LIFESPAN

Human Development Index (HDI) is a standard tool for the overall comparison of the living standards of different countries and regions. The index was developed in 1990 and is published in annual reports within the framework of the